

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/17/2015
Identifikačné číslo spisu:	9508100116
Dátum vydania rozhodnutia:	08.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Libor Duľa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9508100116.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Petra Krajčoviča, JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Aleny Šiškovej na neverejnom zasadnutí konanom 8. novembra 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvinenej H. F. pre pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvinenej proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2015, sp. zn. 5To 7/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvinenej H. F. sa odmieta.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej už len „najvyšší súd“) na podklade odvolania obvinenej H. F., podaného proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 2. decembra 2013, sp. zn. PK - 1T 31/2008, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) rozsudok zrušil vo výroku o treste a podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/, § 36 písm. j/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zák. obvinenej sám uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. bol obvinenej zároveň uložený trest zákazu činnosti - výkonu funkcie v štátnej službe v trvaní 5 rokov (I/). Vo výroku II/ odvolací súd podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky ako nedôvodné.

Prvostupňovým rozsudkom bola obvinená H. F. (spolu s ďalšími dvomi spoluobvinenými) uznaná vinnou zo spáchania pokračovacieho prečinu zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

1/ H. F. a Ing. F. V., PhD. dňa 20. júla 2007 v čase od 12.10 hod. do 13.20 hod. v postavení inšpektoriek R. S. A. so sídlom inšpektorátu v X. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností

kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby U. H. - J. M., IČO: XXXXXXXXX v pivárni M., nachádzajúcej sa v obci J. č. XX, okres X. B. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 ods. 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od D. F. vo výške 4.000,- Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejedaniu,

2/ H. F. a Ing. F. V., PhD. dňa 7. augusta 2007 v čase od 12.20 hod. do 14.10 hod. v postavení inšpektoriiek R. S. A. so sídlom inšpektorátu v X. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby Y. G., IČO: XXXXXXXXX, v reštaurácii L. M. A. J., nachádzajúcej sa v meste F., X. U. č. XX, okres F. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 ods. 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od Y. G. vo výške najmenej 2.500,- Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejedaniu,

3/ H. F. a A. L. dňa 8. augusta 2007 v čase od 9.40 hod. do 12.10 hod. v postavení inšpektoriiek R. S. A. so sídlom inšpektorátu v X. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby H. F. F., IČO: XXXXXXXXX, v potravinách F., nachádzajúcich sa v obci B. č. XXX, okres X. B. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 ods. 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od H. F. vo výške najmenej 4.000,- Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejedaniu,

4/ H. F. a A. L. dňa 8. augusta 2007 v čase od 12.20 hod. do 14.30 hod. v postavení inšpektoriiek R. S. A. so sídlom inšpektorátu v X. vykonali v rámci plnenia pracovných povinností kontrolu u podnikateľského subjektu - fyzickej osoby B. L., IČO: XXXXXXXXX, v pohostinstve C. J., nachádzajúcom sa v obci F. č. XX, okres X. B. a pri kontrolnej činnosti vykonanej podľa zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po zistení nedostatkov kontrolou tovaru v rozpore s ustanoveniami § 53 ods. 1 písm. b/, písm. h/, písm. n/ zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i Pracovným poriadkom a základnými pravidlami kontrolnej činnosti inšpektorov Slovenskej obchodnej inšpekcie žiadali úplatok od B. L. vo výške najmenej 5.000,- Sk, ktorý následne aj prijali za to, že zmiernia výkon svojej kontroly a prehliadnu niektoré zistené vážnejšie nedostatky, ktoré následne nezapišu do inšpekčnej knihy a nepostúpia k ďalšiemu prejedaniu.

Za to bola H. F. odsúdená podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.). Podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. bol obvinenej uložený i trest zákazu činnosti - výkonu funkcie v štátnej službe v trvaní 5 rokov.

Obvinená H. F. podala proti vyššie citovanému rozsudku najvyššieho súdu z 26. marca 2015, sp. zn. 5To 7/2014, prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, ktoré bolo doručené prvostupňovému súdu 29.

septembra 2015 (a to i s prílohami).

Ako právne dôvody dovolania (formálne) označila dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (s tým, že správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) dovolateľka vytkla rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo chyby, ktoré sú (obsahovo) uvedené v ďalšej časti tohto odôvodnenia (a to i s poukazom na obsah vo veci podaných odvolaní), ktorá sa aj s uplatnenými námietkami vysporiadava.

Obvinená sa s ohľadom na ňou uvedené skutočnosti v závere domáhala, aby dovolací súd rozhodol o podanom dovolaní na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Tr. por., a to takým spôsobom, že podľa § 388 ods. 1 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ Tr. por. vyhlási, že v príslušných ustanoveniach bol dovolací dôvod zistený a vec vráti odvolaciemu súdu aj s príkazom podľa § 388 ods. 2 Tr. por. rozhodnúť ju v inom zložení senátu. Vzhľadom na to, že dovolací súd zruší napadnutý rozsudok najvyššieho súdu v jej prospech, zruší následne tento aj ohľadom zvyšných dvoch spoluobvinených a rozhodne o ich prepustení z výkonu trestu odňatia slobody s tým, že tieto sa do väzby neberú.

Na výzvu predsedu senátu súdu prvého stupňa (§ 376 Tr. por.) k podanému dovolaniu nebolo písomné vyjadrenie poskytnuté.

Dovolací súd zistil, že dovolanie nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov (§ 382 písm. a/, b/, alebo d/ až f/ Tr. por.). Zároveň však zistil, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por.

Na úvod je nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka potom viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., tak k tomu považuje najvyšší súd za dôležité poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Tr. por. a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Skôr než sa dovolací súd vyjadrí k jednotlivým obvinenou uplatneným dovolacím námietkam, je žiaduce (s ohľadom na ich obsah) vo všeobecnosti upozorniť, že požitkom dovolacích dôvodov uvedených pod písm. c/ a g/ § 371 ods. 1 Tr. por. je okolnosť, že namietanými skutočnosťami podraditeľnými pod niektorý z nich je možné sa zo strany dovolacieho súdu zaoberať iba pri splnení podmienky uvedenej v prvej vete § 371 ods. 4 Tr. por., t.j. iba v prípade predchádzajúceho uplatnenia týchto skutočností najneskôr v odvolacom konaní (za predpokladu, že dotknuté skutočnosti boli dovolateľovi známe už v pôvodnom konaní).

Spoločnou pre všetky tri uplatnené dovolacie dôvody (teda aj pre dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) je aj okolnosť, že pre konštatovanie naplnenia niektorého z nich je nevyhnutné, aby zistené porušenie zákona dosahovalo určitú intenzitu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zakladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (a teda nie akékoľvek), pod ktorým možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok konania.

Podobne v prípade dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa vyžaduje, aby zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedalo porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), z čoho potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak mal (má) negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., tento nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Tr. por.).

Ku konkrétnym dovolacím námietkam:

Obvinená vytýka viaceré procesné pochybenia pri realizovaní úkonov v prípravnom konaní:

- prítomnosť operatívneho pracovníka kpt. H. Y. ako i tzv. nezúčastnenej osoby na niektorých výsluchoch a konfrontáciách;
- nedostatky v zápisniciach o výsluchoch (s poukazom na § 58 ods. 1 Tr. por.);
- pochybné poučovanie svedkov, ktorí mali byť stíhaní pre podplácanie, o práve odoprieť vypovedať v zmysle § 130 ods. 2 Tr. por. - zrejme mu títo neporozumeli, keďže zhodne uviedli, že im nie sú známe dôvody, prečo by nevypovedali;
- všetci „uplácajúci“ svedkovia boli nesprávne vypočutí ešte pred vznesením obvinenia (po začatí trestného stíhania), hoci nešlo o výsluchy neodkladné a neopakovateľné, a to na základe inštrukcií zo strany polície so sľúbenou beztrestnosťou, pod hrozbou stíhania, kontrol a sankcií (čím bolo znemožnené uplatniť právo na obhajobu v absolútnom zmysle slova, keďže obhajoba sa mohla uplatňovať až v štádiu, kedy svedkovia vypovedali iba to, na čo boli navedení) a následne bol tak rozsudok vyhlásený na základe dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom;
- rekognícia bola vykonaná až po tom, čo boli (pred vznesením obvinenia) podozrivé osoby ukazované na fotografiách mimo albumu, a preto ju možno považovať za nezákonne vykonaný úkon.

I keď v prípade prvých štyroch uvedených námietok nezistil najvyšší súd ich skoršie vytýkanie v podobe uplatnenej v podanom dovolaní, považuje na danom mieste i napriek tomu za vhodné podotknúť niekoľko nižšie uvedených skutočností.

V prvom rade, ak ide o osobu kpt. Mgr. H. Y. (vo vzťahu k činnosti ktorého mala obhajoba v priebehu konania viaceré výtky), tento vykonával ako operatívny pracovník polície (protikorupčnej jednotky) v čase pred začatím trestného stíhania verbálne operatívne zisťovanie v súlade s § 17a zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (tzv. „policajné vyťažovanie“). Tak ako jeho úkony pred začatím trestného stíhania ani jeho konanie počas prípravného konania nevykazujú znaky nezákonnosti, majúcej za následok nepoužiteľnosť vo veci vykonaných dôkazov. Dovolací súd najmä v tejto súvislosti konštatuje, že z obsahu predloženého spisového materiálu nevyplyva, že by vyššie menovaný (či iný) pracovník polície navádzal „uplácajúcich“ (ako ich označuje dovolateľka) svedkov, ako majú vo veci vypovedať. Títo v priebehu konania napokon jasne sami na otázky obhajoby smerujúce ku kritickej skutočnosti odpovedali v tom smere, že vypovedali spontánne a k svojej výpovedi neboli nikým navádzaní. Rovnako tak potom nevyvoláva žiadne pochybnosti len samotná prítomnosť kpt. Mgr. H. Y. na niektorých výsluchoch v prípravnom konaní, navyše nenamietaná v predmetnom čase na úkonoch účastným obhajcom obvinenej.

Nič teda nenasvedčuje, že by „usvedčujúci“ svedkovia boli inštruovaní (ovplyvňovaní) zo strany polície, ako majú v danej veci vypovedať, resp. že by na nich bol vyvíjaný v danom ohľade akýkoľvek nátlak. Ide tu o subjektívny názor, tvrdenie obvinenej, nepreukázané v priebehu konania, ktoré táto navyše (výslovne) predostrela až po právoplatnom skončení veci. Čo sa týka potom osoby kpt. Mgr. H. Y., tak v jeho činnosti nebol zistený žiaden neprípustný zásah do trestného konania s následkami na zákonnosť dôkazov. Tu je treba tiež podotknúť, že len samotné vykonanie výsluchu za prítomnosti viacerých osôb (a teda i za účasti tzv. nezúčastnenej osoby) nemožno bez ďalšieho považovať za nedovolený psychický nátlak na vyslúchaného a v žiadnom prípade tu ani nejde o taký nedostatok konania, ktorý by mal za následok konštatovanie neúčinnosti tohto dôkazu. A ako už bolo aj vyššie naznačené, obhajca obvinenej prítomný na úkonoch vykonávaných v priebehu prípravného konania voči prítomnosti či už kpt. Mgr. H. Y. alebo tzv. nezúčastnenej osoby nič nenamietal. Z obsahu spisu je možné zistiť, že dotknuté zápisnice o výsluchoch sú obhajcom obvinenej riadne podpísané, tento nemal žiadne pripomienky (námietky) ani k ich obsahu a ani k samotnému priebehu vykonaných výsluchov.

Čo sa týka tzv. nezúčastnenej osoby (§ 30 ods.1, ods. 2 Tr. por.), žiada sa poznamenať, že táto je pomocnou osobou v trestnom konaní, pričom účelom jej pribratia do konania je zabezpečenie nestrannosti vykonania toho - ktorého úkonu, resp. kontroly regulárnosti jeho vykonania. Hoci Trestný poriadok jej prítomnosť na niektorých úkonoch *expressis verbis* predvída / vyžaduje (§§ 91 ods. 4, 105 ods. 2, 124 ods. 3, 126 ods. 3), neznamená to, že jej pribratie je pri iných úkonoch (postupom *per analogiam* podľa skôr označených ustanovení) vylúčené. V takých prípadoch je potom na zvážení príslušného orgánu (činného v trestnom konaní resp. súdu), vykonávajúceho konkrétny procesný úkon, či považuje jej pribratie k danému úkonu za potrebné. Ak teda v posudzovanej veci považoval konajúci orgán, teda policajt činný v prípravnom konaní, napriek pribratiu zapisovateľa (§ 124 ods. 3 Tr. por.), za žiaduce pribrať k niektorým výsluchom aj nezúčastnenú osobu ako nestranného pozorovateľa - nevykonávajúceho výsluch ani aktívne nezasahujúceho do výsluchu, nemožno v tom vidieť žiadne porušenie zákona, teda ani porušenie napĺňajúce niektorý dovolací dôvod. Ide naopak o nadštandard procesných práv vypočúvanej osoby a v konečnom dôsledku vždy obvineného, ktorý bol zabezpečený pri analogickom použití zákonných ustanovení, ktoré pribratie nezúčastnenej osoby k úkonu výslovne predpokladajú (§§ 91 ods. 4, 105 ods. 2, 124 ods. 3 ak nie je pribratý zapisovateľ, 126 ods. 3).

Ak obvinená v podanom odvolaní poukazuje na údajný nedostatok poučenia „uplácajúcich“ svedkov, k tomu najvyšší súd uvádza iba toľko, že niet dôvodu pochybovať, že by títo boli zo strany konajúcich orgánov nesprávne poučení (z obsahu príslušných zápisníc vyplýva, že svedkovia boli o.i. osobitne poučení o práve odoprieť vypovedať v zmysle § 130 ods. 2 Tr. por.). Pokiaľ ide o ich reakciu na poučenie, za túto súd ani orgány činné v trestnom konaní nezodpovedajú, obsahom ich odpovede sa nezaoberajú a nemôžu ho zápisnične skresliť. Je vecou vypočúvaných osôb, že sa napriek možnosti

odoprieť vypovedať rozhodli toto svoje právo nevyužiť.

K uplatneným dovolacím tvrdeniam ďalej najvyšší súd uvádza, že - ako je zistiteľné z obsahu predloženého spisu - svedkovia D. F., Y. (A.) G., H. F. a B. L. boli najskôr vypočutí po začatí trestného stíhania vo veci (pre skutok 1/ bolo začaté trestné stíhanie 9. októbra 2007, pre skutky 2/ až 4/ bolo začaté trestné stíhanie 4. januára 2008). Uvedené svedecké výpovede ako i fotokópie rôznych dokladov slúžili ako podklad pre vznesenie obvinenia voči obvinenej, ku ktorému došlo 28. januára 2008. Následne po vznesení obvinenia došlo k ich opätovnému vypočutiu, keď o konaní výsluchov bola obhajoba zakaždým riadne vyrozumená. Obhajca obvinenej JUDr. Y. H. bol na väčšine výsluchov vyššie menovaných svedkov a tiež konfrontáciách týchto svedkov s obvinenou prítomný. Na hlavnom pojednávaní boli dotknutí svedkovia znovu vypočutí, a to i zo strany obhajcu obvinenej. Obvinenej bolo vždy umožnené vyjadriť sa k jednotlivým vykonaným dôkazom, pričom svoje právo aj využila a „usvedčujúcim“ svedkom kládla na hlavnom pojednávaní doplňujúce otázky.

Najvyšší súd konštatuje, že vyššie popísaný procesný postup bol zákonný, nedošlo tu k žiadnemu porušeniu práva obvinenej na obhajobu a rozsudok bol vyhlásený výlučne na základe zákonne vykonaných dôkazov. Tvrdenia dovolateľky možno teda hodnotiť ako neopodstatnené a nepodložené.

K vyššie uvedenému záveru je nutné v prvom rade uviesť (ako to napokon najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach už stabilne zdôrazňuje), že hranica procesnej použiteľnosti dôkazov je v zásade daná začatím trestného stíhania „vo veci“.

Výnimkou sú (vo vzťahu k rozhodnutiu o vine) prípady, ak ide o vo významnej miere rozhodujúci alebo jediný usvedčujúci dôkaz (dôkaz kľúčového charakteru pre posúdenie viny), ktorý musí byť vykonaný kontradiktórne, teda s umožnením účasti obvineného alebo obhajcu (stačí aspoň raz v priebehu konania), čo samozrejme pred vznesením obvinenia neprichádza do úvahy.

Požiadavka kontradiktórnosti je pritom splnená, ak mala obhajoba možnosť (bola o tom riadne a včas upovedomená) zúčastniť sa výsluchu svedka. Je samozrejme len na nej, či toto svoje právo aj využije.

Vo vzťahu k postupu štátneho orgánu (v trestnom konaní policajta, prokurátora a súdu) primárne platí prezumpcia súladu takého postupu so zákonom (rovnako ako platí prezumpcia nevinoty u podozrivého a obvineného). Predpoklad zákonnej konformnosti musí byť teda následne vyvrátený.

Keďže po začatí trestného stíhania je policajt oprávnený vykonávať všetky úkony podľa Trestného poriadku (ako výslovne ustanovuje § 199 ods. 5 tohto zákona), je oprávnený aj vypočúvať svedkov. Taký postup nemôže sám osebe (bez zistenia a dokázania odlišne vyznievajúcich okolností) vyvolávať záver, že svedkovia boli vo vzťahu k ich následným výpovediam po vznesení obvinenia nezákonne ovplyvňovaní v neprospech obvineného.

Problém so zákonnosťou a použiteľnosťou dôkazov vykonaných pred vznesením obvinenia by vznikol v tom prípade, ak by sa zistilo, že v tej - ktorej veci došlo k „účelovému naťahovaniu“ vznesenia obvinenia, resp. „umelému predlžovaniu“ konania (a tým bráneniu obhajobe v realizovaní jej práv), čo ale posudzovaný prípad zjavne nie je. K tomu možno poukázať i na závery uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015, sp. zn. 2To/13/2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19/2016, v súlade s ktorými účelom a zmyslom procesného inštitútu začatia trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Tr. por. je, aby orgány prípravného konania (§ 10 ods. 1 Tr. por.) mohli vykonávať procesne použiteľné úkony podľa Trestného poriadku smerujúce k zisteniu páchatela trestného činu a k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe hneď, ako to odôvodňuje dôkazná situácia. Je neprípustné viesť trestné stíhanie len „vo veci“ pri splnení podmienok (aj) § 206 ods. 1 Tr. por., teda so zjavným a jednoznačne špecifikovaným a nezameniteľne známym páchatelom ... Nerešpektovanie uvedeného postupu reálne znamená, že podozrivý síce je materiálne obvinený, ale formálne nie, čím sa tejto osobe zabránilo uplatňovať procesné práva obvineného (napr. podávať opravné prostriedky, návrhy na vykonanie dokazovania,

nazerat' do spisu, zvolit' si obhajcu).

Ak ide o dovolateľkou zmieňované neodkladné a neopakovateľné úkony, resp. konkrétne o jej námietku v tom ohľade, že všetci „uplácajúci“ svedkovia boli nesprávne vypočutí ešte pred vznesením obvinenia (po začatí trestného stíhania) hoci nešlo o výsluchy neodkladné a neopakovateľné, k tomu je potrebné len uviesť, že z citovaného tvrdenia je zjavné nepochopenie podstaty (charakteru) uvedených úkonov, ako ani toho, kedy je možné tieto úkony v priebehu konania vykonať. Kým neopakovateľný úkon je v zmysle § 10 ods. 18 Tr. por. každý taký úkon, ktorý v ďalšom konaní už nemožno vykonať, neodkladný úkon je definovaný ako úkon, ktorého vykonanie vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie (ide tu teda v podstate o prvý neopakovateľný úkon). Neopakovateľný úkon na rozdiel od neodkladného nie je viazaný na konkrétne štádium konania (neopakovateľnosť môže vzniknúť kedykoľvek v priebehu konania). Vykonaním či už neodkladného alebo i neopakovateľného úkonu môže byť pritom pri splnení zákonných predpokladov začaté trestné stíhanie (§ 199 ods. 1 Tr. por.), keď následne vydané uznesenie o začatí trestného stíhania má potom len deklaratórny charakter.

Z hľadiska uplatnených dovolacích námietok považuje najvyšší súd za potrebné ďalej upozorniť tiež na skutočnosť, že súd smie v zmysle § 278 ods. 2 Tr. por. pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané. Na hlavnom pojednávaní platí zásada bezprostrednosti, priamosti a ústnosti (s určitými zákonnými výnimkami).

Čo sa týka pritom použiteľnosti svedeckých výpovedí z prípravného konania v súdnom konaní, resp. teda celkovo ich významu z pohľadu rozhodovania súdu, je žiaduce poznamenať, že zápisnice o takých výsluchoch môžu byť pri splnení zákonných podmienok v priebehu súdneho konania čítané ako náhrada výpovede svedka na pojednávaní, pričom pokiaľ sa súd i obe strany - prokurátor a obvinený - zhodnú, že osobný výsluch svedka na pojednávaní nie je potrebný, môže byť takto čítaná opäť aj nekontradiktórne vykonaná kľúčová svedecká výpoveď, podstatná pre rozhodnutie o vine (v ostatných prípadoch musí byť podmienka kontradiktórnosti splnená, ak by malo byť rozhodnutie výlučne alebo v rozhodujúcej miere založené na dotknutej výpovedi). Druhou alternatívou je možnosť také výpovede predložiť na odstránenie rozporov oproti skoršej vo veci vykonanej svedeckej výpovedi.

Pokiaľ ide o dovolaciemu súdu predloženú vec, tu boli obvinenou namietaní („uplácajúci“) svedkovia na hlavnom pojednávaní osobne vypočutí (a teda neboli ich skoršie výpovede čítané ako náhrada osobného výsluchu), a to za účasti obhajoby, keď bolo tejto zo strany súdu plne umožnené uplatnenie jej procesných práv (právo na prístup k svedkom). Tieto výpovede, učené na hlavnom pojednávaní pri dodržaní zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti, boli následne podkladom pre vydané súdne rozhodnutie.

S ohľadom na skôr uvedené potom najvyšší súd nemôže súhlasiť s tým názorom obvinenej, že by bol rozsudok v jej prípade vyhlásený na základe dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

A napokon, pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nezákonnosti vykonanej rekognície, predloženu zo strany obhajoby už v predchádzajúcom konaní, k tomu najvyšší súd odkazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého druhostupňového rozhodnutia, kde odvolací súd v tomto smere veľmi správne uviedol, že uvedená námietka je neopodstatnená, nakoľko nebolo sporné, v ktorých dňoch, v ktorých prevádzkach a v akom zložení vykonávali inšpektorky Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej už len „SOI“) kontrolu. Uvedené skutočnosti boli zistiteľné z inšpekčných záznamov od SOI, a rekogníciou teda nebolo potrebné na pojednávaní preukazovať totožnosť obvinených ako kontrolných subjektov v inkriminovaných dňoch.

Ďalšie námietky obvinenej smerujú potom k spochybňovaniu vierohodnosti vyššie menovaných svedkov, a to - okrem už uvádzaných skutočností (údajné navádzanie zo strany polície) - tiež s poukazom na okolnosť, že v ich výpovediach sú zásadné rozpory, pričom na ich pravdivosť malo mať vplyv i využitie inštitútu dočasného odloženia vznesenia obvinenia v dotknutom prípade. Ak ide o

naposledy uvedené, obvinená zároveň tvrdí, že dovolací súd by sa mal pokúsiť zistiť, ako napokon konanie voči predmetným („uplácajúcim“) svedkom dopadlo, a či teda boli potrestaní.

K tomu dovolací súd uvádza, že otázka (ne)vierohodnosti svedeckých výpovedí je otázkou skutkového charakteru, resp. hodnotenia dôkazov, rovnako ako aj hodnotenie miery významu týchto výpovedí pre konečné rozhodnutie súdu (nad rámec odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí), a to na rozdiel od ich hodnotenia z pohľadu zákonnosti, čo je už otázkou právnou. Z hľadiska tejto svojej povahy ide teda o otázku vylúčenia z prieskumu v rámci prebiehajúceho dovolacieho konania (konaného na podklade dovolania obvinenej), ako je to zrejme z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., vyjadrujúceho zásadu, že účelom dovolacieho konania (pri dovolaní strany) je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutku. Obvinená tu podáva „len“ vlastné (pre ňu priaznivé) hodnotenie vo veci vykonaných dôkazov (keď napokon dochádza k záveru, že v jej prípade malo dôjsť k oslobodeniu s použitím zásady „in dubio pro reo“), iné od hodnotenia konajúcich súdov, a túto výhradu treba preto hodnotiť ako stojacu mimo uplatneného (ako i akéhokoľvek iného obvinenou uplatniteľného) dovolacieho dôvodu.

Ak ide o poukaz obvinenej na to, že voči „uplácajúcim“ svedkom bol použitý spomínaný inštitút dočasného odloženia vznesenia obvinenia, treba upresniť, že o dočasnom doložení vznesenia obvinenia v zmysle § 205 Tr. por. bolo rozhodnuté (11. júna 2008) vo vzťahu k Y. (A.) G., H. F. a B. L., kým u D. F. bolo rozhodnuté (30. apríla 2008) o zániku trestnosti činu podplácania s poukazom na § 86 písm. f/ Tr. zák., pri konštatovaní splnenia podmienok účinnej ľútosti.

Čo je však podstatné, tak ako dovolací súd nemôže preskúmavať uvedené rozhodnutia, nemá ani dôvod skúmať, aký bol ďalší postup (ako dopadlo konanie) vo vzťahu k tým trom svedkom, u ktorých bolo rozhodnuté o dočasnom odložení vznesenia obvinenia. Pre účely daného rozhodovania táto informácia nemá žiaden význam. Najvyšší súd si však neodpustí k uvedenému poznamenať, že tak zo samotného názvu tohto inštitútu, ako i zo znenia § 205 ods. 1 Tr. por. je celkom zjavné, že má ísť o odloženie vznesenia obvinenia len na nevyhnutnú dobu, a teda nejde tu o žiadne konečné rozhodnutie, žiadne privilegium v podobe ďalšej nestíhatelnosti (čo však nevylučuje použitie tzv. procesných odklonov po vznesení obvinenia dotknutým osobám, opäť však v súlade so zákonom).

Pokiaľ ide o spochybňovanie pravdivosti kľúčových svedeckých výpovedí (a tým aj následného spochybňovania skutkových zistení) s odkazom na využitie inštitútu dočasného odloženia vznesenia obvinenia, k tomu sa najvyšší súd už viackrát podrobným spôsobom vyjadroval vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (viď napr. uznesenie z 2. februára 2016, sp. zn. 1 TdoV 13/2015, rozsudok z 26. novembra 2014, sp. zn. 2 To 9/2014), keď v podstate konštatoval, že využitie uvedeného zákonného inštitútu (ako ani iných obdobných osobitných trestnoprocesných inštitútov voči osobám, ktoré sa sami podieľali na prejednávanej alebo s ňou súvisiacej trestnej činnosti - napr. prerušenie trestného stíhania, dohoda o vine a treste) nespôsobuje automaticky nevyhnutnosť vyhodnotenia výpovede osoby, voči ktorej bol tento inštitút použitý, ako neverohodnej.

Podstatou takého legislatívneho riešenia je priorita záujmu spoločnosti na umožnení odhalenia a dokázania určitého druhu trestnej činnosti a jej najnebezpečnejších páchatel'ov. Tento postup umožňuje v súvislosti s výpoveďou o trestnej činnosti iných osôb (resp. zároveň aj vlastnej trestnej činnosti) naozaj získať určitú výhodu. Ide však o legálny „benefit“, ktorý výpoveď svedka procesne nediskriminuje. Taká výpoveď je zákonným dôkazom, čo neznamená, že výpoveď je pravdivá, neznamená to však ani opak.

Svedecké výpovede dotknutých osôb (slangovo niekedy označovaných ako „kajúcnici“) podliehajú voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., rovnako, ako každý iný dôkaz. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nie je zákonom predpísané, akým spôsobom (akým dôkazom, resp. dôkazmi) musí byť určitá okolnosť dokázaná (pokiaľ ide o druh alebo počet potrebných dôkazov), rozhodujúca je konkrétna dôkazná situácia. Žiadnym dôkazom teda nie je súd pri posudzovaní určitej skutkovej okolnosti viazaný, zároveň však žiaden zo zákonne súladných dôkazov nie je v tomto smere

ako podklad pre rozhodnutie vylúčený. Na základe ktoréhokoľvek legálneho dôkazu môže byť uznaná vina v trestnom konaní (neplatí však, že na základe určitého dôkazu alebo dôkazov vina uznaná byť musí).

V zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú výhodu. Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať. Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi vyrovnáť v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho okolnosti.

Treba zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho konania v tejto veci nie je rozhodujúce, ako súdy obvinenou spochybňované výpovede svedkov hodnotili, lebo hodnotiace úsudky súdu prvého resp. druhého stupňa ohľadom jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov nie sú a nemôžu byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na podklade dovolania obvineného, čo už bolo aj skôr zdôraznené a bude tiež ďalej v texte tohto rozhodnutia podrobnejšie zdôvodnené (pri časti odôvodnenia k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.).

Naopak, podstatné pre záver o eventuálnom naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je iba to, či výsluch svedka (ne)bol na hlavnom pojednávaní vykonaný zákonným spôsobom. V tomto smere ale dovolací súd žiadne pochybenie nezistil (ako už je rozvedené vyššie), preto konštatuje, že dovolaním napádané výsluchy svedkov boli zákonné a z nich vyplývajúce závery boli súdmi bez ďalšieho použiteľné a hodnotiteľné.

Obvinená v podanom dovolaní tiež namietla, že súd nedoplnil dokazovanie výsluchom svedkyne B. B. (bývalá zamestnankyňa SOI), hoci bol tento dôkaz zo strany obhajoby viackrát navrhnutý.

Najvyšší súd preštudovaním spisového materiálu zistil, že výsluch svedka B. B. (ako i iné návrhy na doplnenie dokazovania), boli predložené Špecializovanému trestného súdu zo strany obhajcu obvinenej JUDr. A. J. 26. júla 2013, opakovane na uvedenom výsluchu obhajoba trvala dňa 9. októbra 2013. Predseda senátu prvostupňového súdu na hlavnom pojednávaní konanom 2. decembra 2013 uznesením podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol vykonať uvedený a tiež iné navrhnuté dôkazy (generálne odmietol predložené návrhy na doplnenie dokazovanie) s tým, že tieto sa týkajú okolností nepodstatných pre rozhodnutie a vyhlásil dokazovanie za skončené. Taktiež z odôvodnenia jeho rozhodnutia je zrejmé, že súd považoval skutkový stav za nepochybne zistený - aj bez vykonania uvedených dôkazov.

V kontexte zmieneného je nevyhnutné odkázať na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011), v rámci ktorej tento ustálil, že ak (pri dovolaní strany) uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu (prvého stupňa) zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. totiž nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti

dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

S poukazom na vyššie uvedené možno tak konštatovať, že namietaným postupom zo strany prvostupňového súdu nedošlo k porušeniu práva obvinenej na obhajobu, tobôž nie k jeho porušeniu zásadným spôsobom, ako to predpokladá uplatnený dovolací dôvod.

Všeobecne k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu možno podať dovolanie, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vyvolávajúcich premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku (riešenie predbežných otázok).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť veta za bodkočiarkou. Dovolací súd skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinená v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

K vyjadreným pochybnostiam obvinenej F. ohľadne v jej prípade použitej právnej kvalifikácie (viackrát v priebehu konania sa názory na túto menili, je otázne, či inšpektor SOI má status verejného činiteľa, odvolací súd pri prvom zrušení prvostupňového rozsudku vo svojom uznesení prejedlikoval vinu všetkých troch obvinených ako i prísnejšiu právnu kvalifikáciu) sa žiada najskôr v krátkosti zosumarizovať názory na právne posúdenie posudzovaného konania od momentu podania obžaloby, a síce:

- v obžalobe (podaná na 3 spoluobvinené) boli skutky uvedené pod bodmi 1/ až 4/ posúdené ako opakovaný prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.;

- Špecializovaný trestný súd vo svojom prvom vo veci vydanom prvostupňovom rozsudku z 22. novembra 2010 uznal H. F. vinnou z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Tr. zák. (zvyšné 2 spoluobvinené boli oslobodené spod obžaloby), pričom vyjadril ten názor, že obvinená ako inšpektorka SOI nebola v čase spáchania skutku v postavení verejného činiteľa v zmysle § 128 ods. 1 Tr. zák., a to s poukazom na to, že od 1. júla 2007 stratili inšpektori SOI možnosť ukladať blokové pokuty na mieste za menej závažné porušenie povinností - čím stratili rozhodovaciu činnosť štátneho orgánu a prestali byť verejnými činiteľmi (preto nebolo možné podľa názoru prvostupňového súdu kvalifikovať súdnu činnosť aj podľa ods. 2 § 329 Tr. zák. a ako prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.);

- prokurátor podal voči vyššie uvedenému rozsudku odvolanie v neprospech všetkých 3 spoluobvinených, keď namietal právnu kvalifikáciu s tým, že skutky mali byť posúdené v zmysle obžaloby;

- najvyšší súd ako súd odvolací uznesením zo 6. októbra 2011, sp. zn. 5To 2/2011, napadnutý rozsudok zrušil a poukázal o.i. na to, že považuje právny názor prvostupňového súdu, že obvinená F. nekonala v postavení verejného činiteľa, za chybný, keď jeho argumentácia je naozaj veľmi podrobná a vyčerpávajúca, a to i s odkazom na relevantné ustanovenia zákona č. 128/2002 Z.z. a zákona č. 250/2007 Z.z. (str. 12 a nasl. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia). Jeho záver bol v uvedenom smere v podstate taký, že hoci aj inšpektori v čase skutku už nemali možnosť ukladať blokové pokuty na mieste, disponovali radom ďalších oprávnení zasahujúcich do práv a povinností kontrolovaných subjektov a boli teda pri výkone kontroly vybavení potrebnou právomocou (prítomný prvok moci a rozhodovania). Odvolací súd zároveň vo svojom uznesení upozornil na to, že vzhľadom na blízku časovú súvislosť, jednotlivci zámer, ako aj rovnaký spôsob vykonania činu, by mal prvostupňový súd bližšie vysvetliť (pokiaľ rozhodne odcudzujúcim rozsudkom), prečo nešlo o opakovacie trestné činy, ako to kvalifikovala obžaloba, ale o pokračovanie v tej istej trestnej činnosti (uvedené posúdenie bolo zrejmé len z právnej vety výroku napadnutého rozsudku, nie však už z jeho odôvodnenia);

- Špecializovaný trestný súd vec opätovne prejednal a svojím ďalším vo veci vydaným rozhodnutím (z 2. decembra 2013, sp. zn. PK - 1T 31/2008,), riadiac sa zmysle § 327 ods. 1 Tr. por. pokynmi a právnym názorom odvolacieho súdu, napokon rozhodol tak, že obvinenú uznal vinnou (tiež spolu s ďalšími 2 spoluobvinenými) zo spáchania pokračovacieho prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., s ktorou právnou kvalifikáciou sa plne stotožnil následne i odvolací súd, ako to vyplýva z ním vydaného - teda dovolaním napadnutého - rozsudku.

S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že tento považuje posledne uvedenú právnu kvalifikáciu súdmi nižšieho stupňa ustáleného konania (pre dovolací súd záväzná) za správnu, keď sa plne stotožňuje s právnym názorom, že dovolateľka konala v predmetnej veci v postavení verejného činiteľa (pričom čin bol spáchaný v súvislosti s jej právomocou a zodpovednosťou) a išlo tu zároveň i o obstarávanie veci všeobecného záujmu. Tiež potom právne posúdenie zisteného skutkového stavu ako pokračovacieho trestného činu či presnejšie pokračovacích trestných činov, spáchaných v jednočinnom súbehu, a to formou spolupáchateľstva, možno označiť za súladné resp. majúce podklad v skutkovej vete. V závere treba tiež dodať, že vzhľadom na vo veci podané odvolanie prokurátora - proti prvému vo veci vydanému rozsudku, nič nebránilo tomu (ani zákaz zmeny k horšiemu v zmysle § 327 ods. 2 Tr. por.), aby najvyšší súd na podklade tohto odvolania rozhodol vyššie zmieňovaným spôsobom, a to i s tam uvedenými právnymi názormi týkajúcimi sa správnej subsumpcie posudzovaného konania (čo našlo potom odraz vo finálnom rozhodnutí a jeho právnej kvalifikácii).

Treba len v nadväznosti na právnu argumentáciu odvolacieho súdu k riešenej problematike dodať, že pojem „právomoc“ verejného činiteľa použitý v legálnej definícii § 128 ods. 1 Tr. zák. interpretačne vyžaduje prvok moci a rozhodovania, čo znamená mocenské rozhodovanie na právnom podklade uplatňované voči fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré môžu byť takým rozhodnutím obmedzené

na svojich (inak právnom poriadkom garantovaných) právach. Nemusí nevyhnutne ísť o formalizované rozhodovanie (vydávanie rozhodnutí s určitými procesne predpísanými náležitosťami a formou), vždy je však spojené so zodpovednosťou za uplatnenie právomoci (§ 128 ods. 1, veta druhá Tr. zák.) - napríklad príslušník Policajného zboru je oprávnený (je v jeho právomoci) vykonať služobný zákrok spojený so zásahom do telesnej integrity občana (na základe zákona o Policajnom zbore), vo vzťahu k čomu sa musí rozhodnúť bez vydania formálneho rozhodnutia, pri nesplnení zákonných podmienok však môže byť stíhaný pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa (pri naplnení jeho jednotlivých zákonných znakov).

Obvinená F. sa v podanom dovolaní vyjadrila i vo vzťahu k jej právoplatne uloženému trestu, keď konkrétne uviedla, že 1/ použitie mimoriadneho zmierňujúceho ustanovenia zo strany odvolacieho súdu je prejavom rozpornosti - alibizmu sudcov, títo mali mať pochybnosť o vine a tak „išli s trestom dole“; 2/ ak odvolací súd ustálil dĺžku trestu odňatia slobody vo výmere 3 roky, musel skúmať, či zákon povoľuje v jej prípade jeho podmiennečne odloženie na skúšobnú dobu popri súčasnom uložení probačného dohľadu; 3/ uložený trest nie je spravodlivý v zmysle Dohovoru a nenaplnia svoj účel v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák.

K použitiu mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. odvolacím súdom u obvinenej (odhliadnuc od toho, že obvinená uvedené v podstate nenamieta, len vyjadruje svoj subjektívny názor, ako je zrejmé z nižšie uvedeného) považuje najvyšší súd za potrebné uviesť niekoľko skutočností. Po prvé, odvolací súd rozhodol takýmto spôsobom v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou (viď k tomu rozsudok najvyššieho súdu z 18. marca 2010, sp. zn. 5 To 14/2009, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 10/2011) s poukazom na neprimeranú dĺžku konania (na ktorej dĺžku nemala obvinená vplyv, pričom bolo poukázané i na to, že nejde o vec skutkovo ani dôkazne rozsiahlu), keď i samotná obhajoba v nej podanom dovolaní sa takého postupu (zmiernenia trestu) domáhala ako určitej kompenzácie vzhľadom na porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

Tiež je potrebné k vyššie uvedenému poznamenať, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu je taká, že námietka nepoužitia ust. § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden dovolací dôvod, ničím nezodôvodnené použitie uvedeného ustanovenia, a tým uloženie trestu pod dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby je však už obsahovo subsumovateľné pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. novembra 2012, sp. zn. 5Tdo 72/2012, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 51/2014). V posudzovanej veci by však aj pri prípadnom zistení žiadnou skutočnosťou nepodloženého použitia § 39 Tr. zák. nebolo možné naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu vysloviť, keďže dovolanie podala obvinená a akceptovanie námietky by vyznelo v jej neprospech (§ 385 ods. 2 Tr. por.). Odvolací súd totiž rozhodol v otázke trestu v prospech obvinenej, a to pri využití mimoriadneho zákonného inštitútu, len neposkytol dovolateľke až taký benefit, aký si (čo je z hľadiska jej procesnej pozície pochopiteľné) predstavuje (možnosť nevykonať trest odňatia slobody).

Ak teda potom obvinená namieta, že jej mal byť trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov podmiennečne odložený s probačným dohľadom, ako i to, že jej uložený trest je nespravodlivý a neplniaci účel v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák., tak k tomu je potrebné uviesť iba toľko, že z konštrukcie do úvahy prichádzajúcich dovolacích dôvodov (§ 371 ods. 1 písm. h/ a písm. i/ Tr. por.) vyplýva, že pokiaľ nebolo zistené porušenie žiadnych hmotnoprávnych ustanovení kogentnej povahy viažucich sa k rozhodovaniu o treste, pokiaľ je trest uložený v rámci zákonnej sadzby (u obvinenej F. je v tomto smere rozhodujúce ust. § 39 ods. 3 písm. d/ Tr. zák. s ohľadom na § 329 ods. 2 Tr. zák.) a zároveň ide o taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin pripúšťa, nie je možné uvažovať o naplnení žiadneho z vyššie spomínaných dôvodov dovolania.

Len na dôvažok možno tiež poznamenať, že na podmiennečne odloženie uloženého trestu odňatia slobody nie je právny nárok, ide len o možnosť, ktorá je vždy k „dispozícii“ toho - ktorého konajúceho sudcu (senátu) po posúdení konkrétnych okolností. Ak teda v preskúmvanej veci súdy považovali za potrebné

na splnenie účelu trestu uložiť obvinenej nepodmienečný trest odňatia slobody, dovolací súd nemôže na uvedenom závere nič zmeniť. Napokon k poukazu na údajné nerešpektovanie ust. § 34 ods. 1 Tr. zák. najvyšší súd poznamenáva, že tu ide - na rozdiel od ust. § 41, § 42 a § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú kogentnej povahy - o (obsahovo aj výslovne dispozitívne) ustanovenie, svojou povahou a významom sa primykajúce k všeobecným hľadiskám ustanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery, a z toho dôvodu nespadajúce pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V závere nedá tiež nepodotknúť tú skutočnosť, že obvinená navrhla v podanom dovolaní pre „uľahčenie“ rozhodovania objasniť niektoré skutočnosti (uvedené pod bodom 1/ až 6/), dovolací súd však pre účely svojho rozhodnutia nepotreboval postupovať v zmysle § 379 ods. 2 Tr. por. Niektoré okolnosti uvádzané obvinenou je možné navyše vyhodnotiť len ako návrhy na doplnenie či upresnenie skutkových zistení (o tejto otázke pozri vyššie). Ak ide o obvinenou doložené prílohy, tieto boli zo strany obhajoby predložené ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom okrem toho, že sa teda už v spisovom materiáli nachádzajú, rovnako nemajú žiaden význam z pohľadu rozhodovania dovolacieho súdu.

S poukazom na vyššie uvedenú podrobnú argumentáciu dospel teda dovolací súd k záveru, že v posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. evidentne nie sú dané (uplatnené dovolacie námietky stoja zjavne mimo nich), a preto dovolanie obvinenej s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol. Vzhľadom na závery o zrejmom nenaplnení dovolacích dôvodov neboli potom dané zákonné dôvody ani na rozhodnutie o prepustení obvinenej z výkonu trestu a jej nevzatí do väzby. Napokon, žiada sa uviesť, že aj v prípade zistenej dôvodnosti podaného dovolania by nebolo možné rozhodnúť aj v prospech ostatných spoluobvinených - ako sa toho domáhala dovolateľka, keďže v dovolacom konaní sa zásada „beneficium cohaesionis“ (tzv. „dobrodrenie v súvislostiach“) neuplatňuje tak, ako sa uplatňuje v odvolacom konaní podľa § 324 Tr. por.

Úplne na koniec nedá nezmieniť, že neušlo pozornosti najvyššieho súdu nerešpektovanie ust. § 567b Tr. por. konajúcim súdmi, keď neuviedli v popise skutku výšku žiadaného úplatku tiež v eurách, čo však samozrejme nie je pochybením majúcim akýkoľvek dopad na aktuálne rozhodovanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.